

MEDLEMSBLAD FOR RYFYLKE LODGE 8 - 023

SONS OF NORWAY DISTRIKT 8
Vårt organisasjonsnummer: 988997382
Bank: 3353 22 23259

JANUAR 2013 – Årgang 16 (stiftet 1997)

SONS OF NORWAY ble stiftet i Minnesota i 1895, og fikk Norge som distrikt nr. 8 i 1982. Det er i dag over 400 lokalforeninger/lodger i USA, Canada (distrikt 7) og Norge. Medlemstallet totalt er mellom 64-65000.

I Norge er det 16 lokale lodger i drift, med et samlet medlemstall på ca. 1400. Vårt fremste mål er å opprettholde kontakten med det norske Amerika, og arbeide for å sikre/dokumentere emigrasjons-historien som en viktig del av vår nyere norske historie.

Det er i dag like mange norskættede i USA som det er nordmenn i Norge. Fra «alle» bygder og byer i Norge reiste folk til Amerika i tiden 1825 – 1925.

Sons of Norway's Hjemmesider:

www.sonsofnorway.com
www.sonsofnorway8.com/

INFO

INNHold:

Presidenten har ordet	1
Styret	2
Annonser	2, 4 og 8
"Minner" fra et julemøte	3
Aktiviteter 1.halvår 2013	3
Om Emigrantfotografar	4 og 7
Annonse om Årsmøte	5
Gratulerer	5
Artige historier	5
Klipp og mening	6
Velkommen til årsmøtet	8

PRESIDENTEN HAR ORDET

Kjære medlemmer i Ryfylke Lodge - Sons of Norway !

Riktig godt nytt år !!

Et nytt år har banket på døren og vi har alle sammen åpnet for de muligheter som dette året vil by på. Det meste er ukjent, - men jeg tror året 2013 har mye godt i bagasjen – så la oss være åpne for det som blir oss tildelt.

I lodgen vår blir dette årets første møte ikke helt som tidligere år; det blir jubileums-feiring av Ryfylke Lodge som har rundet 15 år, - det blir årsmøte,- og innsettelse av nytt styre.

Været? - Ja det bør bli det aller beste !! - Og programmet er som følger:

Jubileumsmiddag :   Pinnekjøtt med tilbehør, - riskrem til dessert
Kaffe og kaker

Underholdning: Ved pianoet: Ingebjørg Tunland
Ole Dagfinn Østhus kåserer; litt om julen, og nyåret
Musikere fra Strand Kr. juniorkorps
Historikk
Prolog
Utlodning
Drøs

Vi begynner kl. 18.00 i Vaulali.

Kristin og Terje Solheim kommer på besøk.

Vi håper på god oppslutning denne kvelden.

Meld deg på til Gunvor på tlf. **952 96 686** innen 11. januar.

For øvrig vil jeg på vegne av styret takk for alle de gode stundene vi har hatt sammen på våre møter i 2012. Foran hvert møte ligger det litt arbeid bak, og spenning i luften om hvor mange som kommer, det betyr mye hvor mange som kommer til møtene siden vi leier Vaulali stort sett hver gang. Uten å kjenne statistikken for året som gikk, så tror jeg ikke vi har tangert 2011, selv om julemøtet hadde gått som planlagt. Så, kan vi få ut enda flere til møtene ville det vært til glede for oss alle !!
Oversikt/program for første halvår 2013 finner du i bladet, men som jeg har sagt og skrevet mange ganger før; har DU forslag og ideer hører vi gjerne fra deg.

Det ligger noen vintermåneder foran oss, men det går mot vår !

Velkommen til Vaulali 16. januar 2013 kl. **18.00**

Med vennlig hilsen

John Hevrøy

President Ryfylke Lodge

Lodge 8-023
2

Styret for Ryfylke Lodge 2013

President

John Harry Hevrøy
Fjellsv. 11B
4100 Jørpeland
johhevro@online.no
Tlf. 51747761 / 90825915

Visepresident

Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke
s.schmidt@online.no
Tlf. 51752446 / 95267992

Sekretær

Solfrid Abrahamsen
Varhaugvegen 9
4120 Tau
sab@lyse.net
Tlf. 51746215 / 48286374

Kasserer

Ingrid Engedal
Ekornvegen 3
4100 Jørpeland
ingrid.engedal@lyse.net
Tlf. 90183024

Finanssekretær UTGÅR

Aktivitetsleder
Odd Harald Olsen
4130 Hjelmeland
o-haral@online.no
Tlf. 51750512 / 90751907

Marshall / Matr.forv.

Pål Barkve
Ryfylkev. 2560
4120 Tau
Tlf. 51746415 / 95253972

Rådgiver

Odd Harald Olsen
4130 Hjelmeland
o-haral@online.no
Tlf. 51750512 / 90751907

Redaktør

Kåre Abrahamsen
Varhaugvegen 9
4120 Tau
kas@lyse.net
Tlf. 51746215 / 98476287

Redaksjonskomité
Solfrid Abrahamsen
Varhaugvegen 9
4120 Tau
sab@lyse.net
Tlf. 51746215 / 48286374

og

Olav E. Skjervik
Prestegarden
4130 Hjelmeland
eskjervi@online.no
Tlf. 51750717

POST:

Ryfylke Lodge 8-023
v/John Harry Hevrøy
4100 Jørpeland

Link til medl.bladet:
Strand Hist. og Ættesogelag:
<http://www.strandhistorie.no/>

VÅRE ANNONSØRER STØTTER OSS – DU BØR ETTERSPØRRE DERES TJENESTER

**ULLESTAD OG JANSEN
TRANSPORT AS**
VIKANESØR - 4130 HJELMELAND
Tlf 51 75 00 55 - FAX 51 75 00 46

Jansen Betong a.s.
4130 Hjelmeland
Tlf. 51 75 22 61 / 909 21 446
Fax. 51 75 01 59
Betongarbeid - Naturstein - Fliser

Postboks 8 -
4100 Jørpeland
Filial Tau : Postboks 99 –
4120 Tau
Felles sentralbord : 02002

AS RYFYLKE TRELAST
ALSVIK - 4120 Tau
Telefon 51 74 11 00.
Telefax 51 74 11 01

**STRAND
BYGG AS**
Nordmarka - 4120 Tau
Telefon 51 74 36 00 - 920 79 310 - 11-12

LEDIG ANNONSEPLASS

Velkommen til

TAU PIZZAKAFÉ
PIZZA - KERAB - SALAT - HAMBURGER - BAGUETTE
Åpent mandag - onsdag (10-23) / torsdag (12-23)

TAU PIZZA KAFÉ
Ryfylkeveien 1986
4120 TAU.
Tlf.: 51 74 67 16

COMROD
Reaching further

Fiskaavegen 1
NO-4120 TAU

tlf. (+47) 51740500
www.comrod.com

SKAL DU TIL USA?

Kontakt
Sons of Norway's hovedsamarbeidspartner
for våre gunstige avtalepriser:

USA EXPERTEN

DK REISER
Elveveien 21, 4480 Kvinesdal
Tlf. 38360204, Faks 38361603

www.usaexperten.no

Flybillater - Hotell - Leiebiler
Tlf + 47 38 35 02 04 –
www.usaexperten.no
epost: firmapost@usaexperten.no

Sterling

Sterling White Halibut AS
Hundsnes, NO-4130 Hjelmeland
Norway

Tel.: +47 21 56 23 00
Fax: +47 21 56 22 01

www.marineharvest.com
www.sterlingwhitehalibut.com

Hjelmeland Sparebank
ryfylkebanken

Stikk innom og ta en prat med oss om:

- Bank og Forsikring
- Sparing og Lån
- Leasing
- M.m.

Hovedkontor: 4130 Hjelmeland
Telefon sentralbord: 51 75 44 00
Salgskontor Jørpeland – Oldeidegården
4100 Jørpeland
Telefon sentralbord: 51 74 55 50
Åpningstid: 09:00-15:00 man-fre

For videre annonsering: se side 4 og 8

"Minner" fra et julemøte, som det ikke ble noe av - den 12.12-12

Når dette leses, er det gått en tid etter "julemøtet", og litt fra den dagen er vel gått i glemmeboken.

For de som måtte ta bestemmelsen om å avlyse eller ikke, var det nok en "stresset" situasjon. Det er ikke vanskelig å forstå. Her prøver "referenten" å minne litt om det som skjedde:

- Opplegget for møtet var jo så bra ....

Jeg sitter og ser på programmet - vi skulle ha god mat, pinnekjøtt med tilbehør og riskrem – antagelig med mandel i, tror jeg. Ingebjørg Tunglund ved pianoet og hornmusikk med Strand Kr. Juniorkorps hadde John Harry klart å skaffe. Jeg antar også at noen "i baktroppen" hadde forberedt seg for kvelden med flere ting – noen skulle bake kaker, andre skulle ha med annet. Presten i Hjelmeland, Ole Dagfinn Østhus, må sikkert ha gjort noen forberedelser, i allfall for det han skulle snakke om.

Lodgens historikk og 15 års dag skulle markeres. Noe som heter Prolog var blitt skrevet og skulle leses opp. For ikke å snakke om "alle" gevinstene som sikkert var samlet inn til utlodningen. Nå ble det ingen som fikk vinne dem. Håper de tas med til årsmøtet i januar og at de blir like "gjeve" å vinne da (det blir jo snart jul igjen , og sikkert fint vær).

Når man slik går igjennom alt som ikke ble gjort, så kan man føle seg ganske sliten av alt man ikke gjorde. Derfor er det godt at det blir anledning til å gjøre noe av programmet til kommende årsmøte. Hva det blir, vet ikke denne "referenten" i skrivende stund (**på kvelden 21. des.**)

For til slutt å komme litt inn på det som måtte gjøres da julemøtet måtte avlyses på formiddagen, bare noen timer før møtet - forteller John Harry litt om her i en e-mail:

"-det var langt fra morsomt for OH og meg + noen få andre vi tok kontakt med(det ble ikke tid til alle dessverre) å ta denne avgjørelsen så tett innpå. Men det er uttrykt stor forståelse fra medlemmer, så vi tror vi skånet mange for ubehageligheter denne uværskvelden / vinterkvelden / natten - - . Jeg fulgte godt med på radio denne dagen, og der kom inn mer enn en melding om diverse kanselleringer av forskjellige slag. Så vinteren overrasket mange disse dagene", og avslutter med
hilsen fra Marit og John H.

I henhold til siste opplysninger, hentet fra innlegget i "Presidenten har ordet" på side 1, så blir det mat og program på årsmøtet 16. januar - slik det skulle vært på julemøtet.

Så da blir jo allting "gjort" likevel- pluss mer til.

Ha det!

Kåre

Aktiviteter 1. halvår 2013

***

- 16/1 - Årsmøte på Vaulali -
m/jubileumsmiddag.
Terje og Kristin Solheim
kommer
- 13/2 - På Vaulali -
Ola Skuterud koserer
- 13/3 - På Comrod, Tau -
Omvisning.
Marina Klarholm Laland
koserer.
- 10/4 - På Vaulali -
Film/video fra en av våre
amerikaturer.
- 15/5 - På Vaulali -
Aud og Jon Engeland
koserer
- 5/6 - Tur til konserthuset i
Stavanger/korkonsert
med St. Olav College Choir,
fra USA
- 7/7 - Pannekakefrokost på
Olabu.

3.5. Emigrantfotografar med nye teknikkar og motivtypar (forts. fra desember 2012)

Året 1889 er viktig i fotografihistoria til Rogaland. Dette året kom tre "Amerika-fotografar" heim til Stavanger amt;

- 1) *Martin Morrison* frå Rosseland i Time – (se art. i medl.bladet fra november)
- 2) *Rasmus Pederson Thu* frå Tu i Klepp og
- 3) *Torbjørn T. Nessa* frå Nessa i Nedstrand.

Sjølv om alle hadde kamera med seg, hadde dei ulikt program for heimebesøket.

1) Martin Morrison (1844-1916) var etablert atelierfotograf i Ames, Iowa. Han emigrerte til USA i lag med familien kring 1865 og slo seg etter ei tid ned i Ames. I 1889 hadde han også med seg ferdige fotokartongar til stereoskopbilete med påtrykt atelieradresse i Ames og truleg ei lang bestillingsliste frå immigrantar i Iowa med familie i Rogaland og Sunnhordland.

Morrison sine fotografi av familiar framfor gardsbruk vart så og seia alle tekne i mai og juni 1889. Det første, kjende motivet etter heimkomsten, er frå hamna i Haugesund og vart teke 15. april 1889. Det siste av dei kjende bileta hans frå 1889, vart teke på garden Bryne i Time i september 1889, kanskje rett før han skulle returnera til USA.

Morrison sine bilete frå 1889 er dei eldste, kjende stereobileta i Rogaland med private motiv. Dessutan representerer dei den eldste, større fotografigruppa som viser bygningsmiljø og kulturlandskap på landsbygda i fylket. Det kan sjå ut for at Morrison framkalla bileta og selde kopiar enkeltvis lokalt til familiane han fotograferte. Det er ikkje grunn til å tru at han tok med seg glasnegativa (tørrplater) tilbake til USA for framkalling der.

Hausten 1889 hadde han "... a new lot of 500 different stereoscopic views from Norway on hand" med seg tilbake til USA. Opplysninga om "a new lot" på fotokartongane kan tyda på at han også hadde fotografert i Noreg før 1889, men slike fotografi kan ikkje dokumenterast her i Rogaland.

Kartongopplysingane elles tyder på at Morrison også tok meir typiske turistprospekt med seg tilbake til USA, fotografi som ikkje var bestilte på førehand.

Bileta Morrison tok i 1889 er i alle fall vel kjennelege. I framgrunnen plasserte han eit stativ (plate) der han med lause bokstavar skreiv namnet på garden, eigar, dato og årstal. Reisekufferten hans var ofte støtte for plata. Dato-opplysingane på dei bevarte bileta, gjer at vi kan følgja Morrison si reiserute i Rogaland og Sunnhordland i 1889.

Morrison kom tilbake til Noreg etter 1890. Denne gongen hadde han familien med seg. Han hadde kjøpt gardsbruk på Serikstad i Time og tok til som bureisar med fotografering som tilleggsnæring. Morrison tok i bruk moderne marknadsføring. Det vert fortalt at han måla reklame på steingardane langs vegen frå Bryne for å visa veg til atelieret i heimen på Serikstad.

Martins hjem på Serikstad -
"Stemheiene farm"
17. sept. 1893

Det kunne nok være nødvendig med anvisning på steingardene for å finne veien til fotografen. Tenk på at folk gjerne skulle være fint kledd også når de kom til fotografen.

Kilde Internet :

<http://www.morrisonnews.net/images/norwayps/index.htm>

Så langt me kan sjå av fotoarkiva til dei kommunale biblioteka i Time, Klepp og Hå, finst det berre nokre ganske få atelierportrett eller atelier-eksteriør-bilete frå 1890-åra med Morrison sin signatur. Det er likevel dokumentert at han dreiv med fotografering i 1890-åra, før han flytte tilbake til USA for godt i 1900. Like eins er det dokumentert at han hadde "... et av disse lette, smaa amerikanske øiebliks fotografiapparatene, hvormed man tar personen paa forbifarten og fuglen i flugten". Morrison hadde med andre ord tre ulike kameratypar med seg frå USA til Noreg; stereoskopisk kamera i 1889, atelierkamera (båe med prefabrikerte glasnegativ) og eit moderne handkamera med rullfilm.

Negativarkivet etter Morrison vart øydelagt fleire år etter at han flytte tilbake til USA. I dag er det heller ikkje andre spor etter Morrison på Serikstad eller elles i Time.

Fra Martins "Story County Collection". Plakaten til Martin viser at han tok bildet i Story City den 3. juli, dagen før Independence Day 4. juli i 1886. Som man ser er det mye folk samlet, så noe spesielt må det ha vært den 3. juli. (Forts. side 7)

CARICA

Carica AS – Cruiseeksperten

Vi har cruise over hele verden

Jakob Askelands vei 9, 4314 Sandnes
Tlf. 51 63 74 00, post@carica.no

www.carica.no - Gratis parkering

Årsmøte

Gratulerer

Artige
historier

Årsmøte

og jubileum på Vaulali

onsdag 16/01 2013
kl 18.00

Det blir årsmøte - samtidig som vi
på ny prøver å markerer at vi den
29. november 2012 fylte 15 år.

Styret vil feire med
jubileumsmiddag og dessert
- med tilbehør.

Se meny og underholdning/program
på første side av bladet

Pris kr 200,- pr. person

Påmeldingsfrist innen 11. jan. 2013

til Gunvor Lauvsnes tlf. 952 96 686

Styret vil sette pris på om det var noen
som hadde anledning til å ta med seg en
gevinst til utlodningen. På forhånd
mange takk.

Vi gratulerer
så hjertelig med dagen i
Januar

VI GRATULERER !

Kjell Nygård	1.
Pål Barkve	11.
Tormod L. Nag	16.
Marit Hevrøy	21.
Harald Jansen	24.
Kåre Abrahamsen	26.
Odd H. Olsen	27.
Gunnar Søyland	31.

IDÉ – banken

Har du en god idé eller et
godt forslag om noe vi kan
benytte oss av i Ryf. Lodge?

Ta kontakt med presidenten -
John Harry Hevrøy

johhevro@online.no
Tlf. 51747761 / 90825915

Har du E-mail?

Da kan medlemsbladet
sendes deg digitalt, og
lodgen sparer porto.

SEND DIN
E-mail ADRESSE
til redaksjonskomitéen

sab@lyse.net

Husk også å sende din nye
adresse hvis du oppdaterer
senere

Fra boken "Sjøyden og andre siddisar 2" –
kan vi finne historier om originale personer i
"gamle dager" i Stavanger by. Her er noen.

Ved nøytralitesvakta under første verdens-
krig var det en sersjeant fra Bjerkreim som
sjeglet så veldig. Under oppstillingen en
morgen hadde soldaten lengst til venstre i
geledet glemt å kneppe uniformsjakken.

- Se å få knappet jakken din, skreik
sersjanten.
- Eg har jo alle knappene i jakken igjen eg,
svarer nummer to i geledet.
- Eg snakkte ikkje te deg, brølte sersjanten.
- Eg har ikkje svart deg heller, sa
tredjemann.

"Knollen" hadde pølsebu i Normannsgadå.
En kveld kom Elmer ruslende.

- Ei pylsa før sjauen begynne, sa han.
- Knollen ga Elmer en pølse, som han raskt
spiste opp.
- Ei pylsa te før sjauen begynne for alvor,
sa Elmer.
- Ka slags sjau e det du snakke om? - ville
Knollen vite
- Jo, sa Elmer. – Eg eige ikkje penger å
betala med.

Anders var ikke blid da han grep tak i
Sjøyden i Pedersgadå en dag.

- Du har gått rundt og sagt at eg e' domme.
- Ja, men slapp av. Eg sa det bare te' kjende,
og de visste det jo fra før, svarte Sjøyden.

Klipp og mening

Denne gang gjelder det sosiale medier og problemene med å "styre" dem. Jeg sitter og leser "Stavanger Aftenblad" av fredag 28. des. 2012, og ser overskriften "**Selv ikke sjefens søster kan styre Facebook**".

Saken dreier seg om at søster Randi til Facebook-grunder Mark Zuckerberg sendte et privat familiebilde på Facebook. Via diverse linker etc. hos den hun sendte bildet til, ble bildet offentliggjort, bl.a. på Twitter. Det ble/kunne blitt mye sjau, men takket være denne søsterens kjennskap og navn, klarte hun å rydde opp.

"Facebook" syntes hendelsen var svært pinlig fordi de nettopp hadde kommet med oppdatering av innstillinger og garantier om hvor trygt det skulle være å benytte programmet. Dette hadde de gjort for "privatlivets beskyttelse".

- "Når selv Randi Zuckerberg har vanskeligheter med å finne ut av det, sier det mye om hvor forvirrende det er", sier personer som driver med kontroll av medier.

Dette viser nok en gang at styringen med hva jeg kaller "nettet" ikke er god nok. Et familiebilde som "havner" feil virker ikke så farlig for meg, men det er alt det andre "lovløse" som fortsatt går an, som bekymrer meg.

Allerede i "Stavanger Aftenblad" av 18. oktober 2008 skrev **sven egil omdal, sjefredaktør i aftenbladet multimedia** en artikkel om at det ville komme en lov om ansvar for de som la ut stoff på internett og andre media. Artikkelen hadde tittelen: "**Nå kommer loven vest for Pecos**", og beskrev mangelen på vedtatte lovparagrafer for de som skriver på internett etc. I årene etter 2008 er det ikke blitt mindre av skrivingen. Da artikkelen sto på trykk, hadde det vært i gang et arbeid fra regjeringen om å få til en slik lov. Det så nok da ut for at nå kommer loven.

Personvernkommissjonen, som Kjellbjørg Lunde var leder av i 2008 hadde vært i arbeid, og da innstillingen ble levert, hadde den et forslag om at "alle medier enten må ha en ansvarlig redaktør eller oppgi et annet ansvarssubjekt for tjenesten. Loven skal gjelde for alle, fra de største nettavisene til den minste hjemmeside. Selv **den mest private blogg** kan brukes til å krenke andre".

Fortsatt kjenner jeg ikke til at det er kommet noe særlig nytt. Går man inn på nettet, kan man finne at "Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet" har til høring et forslag om endringer i personopplysnings-forskriften. Fristen var satt til 01.10.2012. Status pr. i dag er at saken er under behandling.

Leter man videre, kan det leses at fornyingsminister Rigmor Aasrud sendte ut en pressemelding 14.02.2012, der agendaen var "Fornyingsministeren holder samråd om personvern-utfordringer ved bruk av sosiale medier".

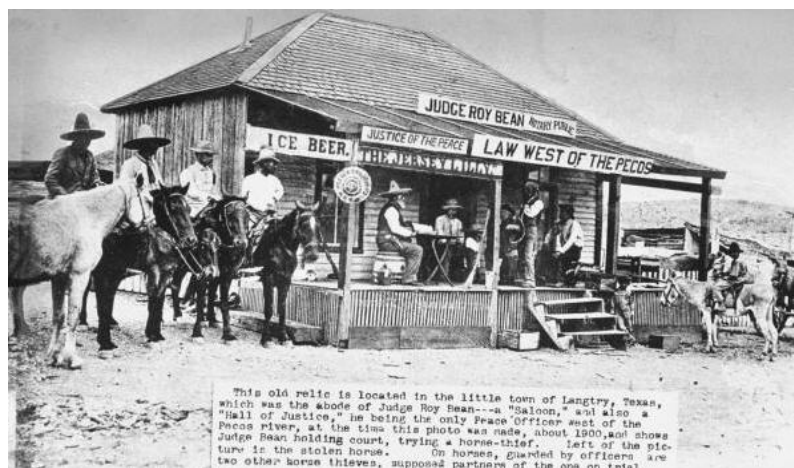
Endelig vedtak om regler i Norge er ikke gjort, så langt denne redaktøren har registrert. Derfor kan man fortsatt være enig i det Omdal skrev i 2008, sitat: "**I sine første 10-15 år har internett lidd av et juridisk underskudd. ! Gamle paragrafer om ansvaret for «trykt skrift» passet dårlig for Facebook og Kjendis.no. ! Men før eller siden måtte loven komme også vest for Pecos.**"

– Men det man kan kalle en Lov er fortsatt ikke kommet i noe land. Det irriterer meg fordi jeg gjerne ville visst hva om var rett når jeg holder på og henter "ting" fra nettet.

Uttrykket "Loven vest for Pecos" fenger meg, og har bakgrunn i at vest for elven Pecos var det ingen lov i "gamle dager". Omdal forklarer:

- Bakenfor Rio Pecos, som flyter i 1490 kilometers lengde gjennom New Mexico og Texas, lå det virkelig ville Vesten. De som krysset Pecos, visste at de måtte klare seg selv, lovens lange arm stoppet ved elvebredden. De første settlerne som rullet sine oksekjerrer over vadestedene og bega seg ut i Chihuahua-ørkenen på den andre siden, fulgte ikke andre regler enn dem som ble håndhevet med en rifle eller en seksløper.

Men i august 1882 ble den fargerike saloonverten Roy Bean utnevnt til fredsdommer i Pecos County. Han vervet straks de beste kundene som jurymedlemmer og slo klubben i bardisken. I pausene i rettsforhandlingene drakk både tiltalte, jury og aktor sammen med dommeren, som selv sto for skjenkingen. Den lille hytta som gjorde tjeneste som både bar og domstol, ble utstyrt med store skilt som forkynte: «Loven vest for Pecos – kaldt øl».

Emigrantfotografar med nye teknikkar .....

(forts. fra s. 4)

2) Rasmus Pederson Thu -

var fødd i 1864 på garden Tu i Klepp og døydde 1946 i Stavanger. Foreldra var Peder Rasmusson Thu (1836-1874) og Berta Kristine Kristiansdotter (1828-1871) frå garden Roligheden i Oгна. Rasmus og dei tre søskena hans vart tidleg foreldreause, og heimen deira vart selt til andre. Alle barna reiste til USA i unge år, og berre Rasmus kom tilbake til Norge. Berre ein av dei tre søskena fekk familie i USA.

R. P. Thu var ein dyktig portrettfotograf.

Her poserer dottera Bertha i heimeatelieret i Stavanger kring 1910.

Heimen til Bertha Kornelia på Rosnes.
Bildet er tatt av Thu i 1904

Morsslekta til R.P.Thu i Roligheden i Oгна. Her har Thu samla slektningane i Roligheden utafor husveggen ein gong rundt 1905.

Rasmus var fotograf i Stavanger då han gifta seg 31. mai 1883 med Bertha Kornelia Jørgensdotter Rosnes frå Askje sokn i Rennesøy. Dei reiste til USA ikkje lenge etter giftarmålet, og budde i Morris, Illinois pr. februar 1884 (skrive i bibelen deira). Dei fekk første barnet i Illinois same året. I mai 1890 fekk dei andre barnet. Då budde dei i barndomsheimen til Bertha Kornelia i Ryfylke.

Rasmus P. Thu hadde den mest omfattande produksjonen av dei tre fotografane som kom heim til Noreg i 1889. Thu hadde hatt fleire typar arbeid i USA etter at han reiste dit første gong i 1882. Han hadde ikkje som Morrison, etablert atelierpraksis i USA før han flytte heim første gong. Dei seinare åra før 1889 var målet hans å tena nok pengar til å kjøpa kamera for å fotografera heime i Noreg.

Thu kom sidan til å bu mesteparten av livet i Noreg. Han oppheldt seg likevel fleire periodar i USA. Den norske bibliotekar og fothistoriker *Susanne Bonge* (døde i 2009; arbeidet ved Bergen Museum) skrev bok om eldre norske fotografar (1980). Ho skriv at Thu skal ha reist om lag tretti gonger fram og tilbake over Atlanterhavet med fotografia sine. Dette må i så fall vore før han etablerte firmaet sitt i Skudeneshavn i 1928.

Thu var svært produktiv. Det bevarte materialet viser at han var før si tid på fleire område. Det var nok opphalda hans i USA som gjorde at han tok i bruk nye teknikkar, og at han produserte fleire ulike fotografitypar, både på papir og på metall, som speglar og "buttons".

Thu hadde vanleg kamera med seg heim til Noreg og tok mange atelier-eksteriørbilete av enkeltpersonar og familiar på Jæren i 1889. Han kjøpte truleg stereoskopapparat då han budde i USA (Chicago) i 1890-åra. Dei bevarte stereoskopbileta hans med motiv frå Stavanger skriv seg i alle fall frå slutten av 1890-åra. Etter at han kom tilbake til Noreg for andre gong, truleg i 1897 eller 1898, tok han på same måte som i 1889, atelier-eksteriørbilete av familiar og grupper. Thu fotograferte særleg på Jæren og på øyane i Rennesøy kommune, heimstaden til kona hans. I året 1900 oppheldt han seg i Skjold som "friluftsfotograf" (opplyst i folketellinga 1900). Han fotograferte då familiar og grupper ute (atelier eksteriør). I 1904 reiste Thu tilbake til USA. Der selde han truleg både stereoskopbilete og bilete av familiar og gardar i Rogaland.

Etter at Thu kom tilbake til Noreg, engasjerte han seg også i postkortproduksjon og som reisefotograf. I åra etter 1910 tok han for første gong familiebileta inne i bestestovene. Dette tyder på at han hadde skaffa seg godt blitsutstyr. I åra ca. 1912-1918 tok han også mange skulebilete kringom i fylket. Etter 1920 satsa han særleg på produksjon av panoramabilete (sjå ovanom).

Thu hadde eit enkelt atelier i tilknytning til heimen sin i Stavanger, men denne produksjonen hans var naturleg nok ikkje særleg omfattande samanlikna med dei etablerte fotografane i byen. Thu sette ikkje alltid namnet sitt på kartongane til atelierfotografia, eller på fotografia han tok av familiar og gardsbruk. No i ettertid er det særleg vanskeleg å identifisera alle familiebileta (eksteriør og interiør) han tok som reisefotograf i åra ca. 1908-1919.

Kilde: <http://www.arkivverket.no/arkivverket/Bruk-av-arkiv/Nettutstillinger/Fotograf-R.-P.-Thu-1864-1946/Portrettfotograf>
<http://www.arkivverket.no/arkivverket/Bruk-av-arkiv/Nettutstillinger/Fotograf-R.-P.-Thu-1864-1946/Fraa-Jaeren-til-Illinois>

(Forts. neste nr.)

Returadresse:
SOLFRID ABRAHAMSEN
VARHAUGV. 9, 4120 TAU

Sendes til:

VELKOMMEN TIL ÅRSMØTE ONSDAG 16. JANUAR 2013 KL. 18.00 (merk tiden)

PÅ VAULALI, BJØRHEIMSBYGD.

Se invitasjon på bladets 1. side og annonse side 5

Saker: - Vanlige møtesaker og innsetting av nytt styre
Foredrag: - Presten i Hjelmeland, Ole Dagfinn Østhus er med oss og forteller.

Velkommen til deg - og ta med venner.

STYRET

	RYFYLKE bakeri & konditori Avd. JØRPELAND Bakeri tlf 51 74 72 87 Fax tlf 51 74 64 24 Kafé tlf 51 74 91 44 Brød og kaker - varmretter Åpent hverdager 08-16.30 Torsdag 08-19 Lørdag 08-15	JONSOKBERGET kafé Tlf 51 74 24 22 Åpent hver dag fra 11-15 Middag Torsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Jonsokberget Tlf. 51 74 24 22	Avd. TAU Tlf. 51 74 38 08 Brød og kaker Åpent hverdager 08-16 Fredag 08-17 Lørdag 09-14	TAUTUNET kafé Tlf 51 74 23 40 Åpent hver dag 11-15 Middag Onsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Tautunet Tlf 51 74 23 40

OPPLEVELSESREISER TIL USA

SOLHEIM TOURS

Kristin og Terje Solheim

Mobil telefon: (+47) 90138683

Postadresse: Solheim Gård, 4820 Froland

E-post: tesolh2@online.no www.solheimtours.com